

П. Делирадевъ

Бунтътъ на вжглищаритѣ

Презъ срѣдата на миналия вѣкъ столицата на разклатената турска империя, Цариградъ, била обхваната отъ нова тревога. Руснацитѣ пакъ се готвѣли за война и скоро щѣли да нахълтатъ презъ Дунава въ Северна България. Тѣзи слухове полека-лека почнали да се оправдаватъ. Рускитѣ войски, които бѣха струпани въ Бесарабия, получили заповѣдъ да завладѣятъ дветѣ полузависими отъ Турция румънски княжества — Влашко и Молдова.

А Турция, както винаги, не била готова да посрещне новия ударъ на московцитѣ, отъ който вече много пжти бѣ патила. Започнало усилено събиране на храни, облѣкло, коли, хора. За корабостроителницитѣ и тополивницитѣ било нужно много желѣзо. А по онова време самоковското ковко желѣзо било най-прочуто. И досега е още запазена поговорката: „Чиста работа като самоковско желѣзо“.

Затова всѣки день пристигали заповѣди до самоковския управителъ (каймакаминъ) да се засили, колкото може повече, производството на желѣзото и съ бесплатни коли и колари да се изпраща въ Стамбулъ. По онова време въ Турция желѣзници нѣмало; всичко се пренасяло съ волски и биволски коли, които се движели на голѣми групи, наричани кервани.

Споредъ султанскитѣ фермани безплатниятъ трудъ (ангарията) билъ премахнатъ. Но само на книга. Силнитѣ земевладѣлци и маданджии не искали да чуятъ за волята на султана и насила заставяли околнитѣ селяни да имъ работятъ безплатно, на безценица.

Самоковскитѣ мадани, или самокови, били въ ржцетѣ на богати турци. Тѣ обработвали само желѣзо. А